

Απέναντι στην Καρδιά του Σκότους Κονγκολέζων (1885-1908) Ελεύθερου Κράτους δεξιά χέρια, 1.308 ανθ ...

Media: ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΤΩΝ ΣΥΝΤΑΚΤΩΝ Page: 51 Published at: 19-08-2023
Author: Surface: 439.79 cm² Circulation: 4750
Subjects:

Εντμουντ Μορέλ

ENTMOYNT MOREL
Απέναντι στην Καρδιά του Σκότους
Ο αγώνας ενάντια στη γενοκτονία των Κονγκολέζων (1885-1908)

Μετάφραση-Ανθολόγηση-Χρονολόγιο: Θοδωρής Τσομίδης
Σελ. 198
ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΠΑΤΑΚΗ, 2022

σματική εξιστόρηση των έργων και των ημερών Βέλγων αξιωματούχων του Ελεύθερου Κράτους του Κονγκό: του πρώην εξερευνητή Σαρλ Λεμέρ (1853-1926) αρχικά, του Λεόν Φιεβέ (1855-1939) έπειτα. Ο τελευταίος, που έμεινε στην Ιστορία ως ο «διάβολος του Κονγκό», για ν' αυξήσει την παραγωγή καουτσούκ πρόσθεσε στις συνήθειες πρακτικές της καταναγκαστικής εργασίας, της λεηλασίας καλλιέργειών και του εμπρησμού χωριών τον νόμο του ακρωτηριασμού: «Κάποτε έφεραν στον Φιεβέ μέσα σε μία μόνο μέρα 1.308 χέρια, 1.308 δεξιά χέρια, 1.308 ανθρώπινα χέρια» ως απόδειξη ότι καμία από τις σφαίρες της φρουράς δεν πήγε χαμένη. Ωστόσο, το πιθανό πρότυπο του λογοτεχνικού Κουρτς, σημειώνει ο Βυίγιάρ, «ξεπερνάει όλους τους Κουρτς, όλους τους τυράννους κι όλους τους παράφρονες της λογοτεχνίας. Ο γνήσιος Φεβιέ είναι μια γνήσια ποδοπατημένη ψυχή».

Είναι γνωστό ότι το τέλος της φρικιαστικής εποχής του Λεοπόλδου δεν σήμανε και την πραγματική αυτονομία του Κονγκό, όπως δείχνει η ταραγμένη πολιτική ιστορία της χώρας μέχρι σήμερα (από τη δολοφονία του Λουμούμπα ως τη χούντα του Μομπούτου). Όσο για τη λεηλασία του ορυκτού πλούτου της χώρας, αυτή συνεχίζεται: ελεφαντόδοντο και καουτσούκ αρχικά, ουράνιο και χαλκός αργότερα, κοβάλτιο σήμερα.

ΟΠΩΣ ΚΑΙ ΝΑ 'ΧΕΙ, το σκοτεινό αποικιακό παρελθόν αποτελεί μέρος της ευρωπαϊκής κληρονομιάς και η γενοκτονία 8-10 εκατομμυρίων Κονγκολέζων ένα από τα μεγαλύτερα εγκλήματα στην Ιστορία. Η κινηματογραφική *Αποκάλυψη τώρα* (1969) του Κόπολα δεν αποτελεί παρά μεταγραφή της *Καρδιάς του Σκότους* στο Βιετνάμ της αμερικανικής εισβολής. Ο επιμελητής της έκδοσης για τον Μορέλ θα επισημάνει ότι η φρίκη του Κονγκό «υποσκελίστηκε στη συλλογική μνήμη της Ευρώπης από τα φρικιαστικά, γεωγραφικά και χρονικά, εγγυτέρα εγκλήματα του Δευτέρου Παγκοσμίου Πολέμου». Ο Βυίγιάρ αντιπαραβάλλει τυχοδιώκτες και τσαρλατάνους της εποχής με τα μεγαλοστολέχη των σημερινών ανώνυμων εταιρειών και δεν χάνει την ευκαιρία να θυμηθεί τον Χίτλερ, ο οποίος, το 1933, εγκαταστάθηκε στο «χαριτωμένο παλάτι» που φιλοξένησε τη διάσκεψη! Ο Λίντκβιστ, με τη σειρά του, οδηγεί τις αναλογικές συγκρίσεις στα ακραία όριά τους, σ' αυτό που ο Λακού Λαμπάρτ ονόμασε, με αφορμή το βιβλίο του Κόνραντ, «φρίκη της Δύσης».

Η ιστορία των γενοκτονιών (από την εξόντωση των Γκουάντσε από τους Ισπανούς στα Κανάρια Νησιά του 1496 μέχρι τα γεμάτα νεκρούς πηγάδια της γαλλικής Αλγερίας) του Λίντκβιστ έχει στο κέντρο της την υπέρμετρη θηριωδία... Το τρομερό βήμα της «αποεβραιοποίησης», από τον εκτοπισμό στη μαζική εξόντωση, έγινε μόνο όταν ο αντισημιτισμός συνάντησε την αποικιακή παράδοση. Η ιμπεριαλιστική πρακτική παρείχε το θεωρητικό πλαίσιο, οι αποικιακές γενοκτονίες το ιστορικό παράδειγμα.

Το τελευταίο μέρος του βιβλίου (ενότητες 113-169) γράφεται την ίδια εποχή που στη Γερμανία οι νεοναζί καίνε προσφυγικούς καταυλισμούς και ο Λεπέν βγάζει λόγο για την Πρωτομαγιά... Η φράση του Κουρτς ηχεί και πάλι στ' αυτιά μας, συνοψίζοντας την ευρωπαϊκή ιστορία: «από την Ολόκαινο μέχρι το Ολοκαύτωμα»!

Η μαύρη τρύπα των «στρατοπέδων συγκέντρωσης» δεν ήταν παρά μια επανάληψη των αποικιακών «καταυλισμών» εξόντωσης των Ινδιάνων ή των Βουσμάνων. Η αποκάλυψη του Αουσβιτς («ούτε λάθος ούτε ατύχημα», έλεγε ο Λακού Λαμπάρτ) ήταν η

